

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ імені І. І. МЕЧНИКОВА
Філологічний факультет

ЗАТВЕРДЖУЮ

Ректор ОНУ імені І. І. Мечникова

проф. **Прималъна** Вячеслав ТРУБА

«15» **травня** 2024 року

ПРОГРАМА СПІВБЕСІДИ
вступного випробування з української літератури
для здобуття
першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

Схвалено на засіданні Вченої ради
філологічного факультету
Протокол № 9 від «5» квітня 2024 р.

ОНУ
2024

Програма вступного випробування з української літератури для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Одеса : ОНУ, 2024. 11 с.

Укладач: *Алла Миколаївна Кіщенко*, голова предметної екзаменаційної комісії, к. філол. н., доцент кафедри прикладної лінгвістики філологічного факультету ОНУ імені І. І. Мечникова

Схвалено на засіданні Вченої ради філологічного факультету

Протокол № 9 від «5» квітня 2024 р.

Голова Вченої ради факультету _____ Людмила СТРИЙ
Вчений секретар _____ Алла РОМАНЧЕНКО

1. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Програму вступного випробування у форматі співбесіди з української літератури, розроблено відповідно до Програми зовнішнього незалежного оцінювання результатів навчання з української літератури, здобутих на основі повної загальної середньої освіти, затвердженої наказом МОН України № 696 від 26.06.2018 року.

Співбесіда передбачає перевірку знань, умінь, навичок та інших компетентностей вступника з української літератури, що є достатніми для здобуття вищої освіти на основі повної загальної середньої освіти або освітньо-кваліфікаційного рівня молодшого спеціаліста, освітньо-професійного ступеня фахового молодшого бакалавра, освітнього ступеня молодшого бакалавра з відповідної спеціальності, за якою вступник має право проходити конкурсний відбір відповідно до Правил прийому на навчання для здобуття вищої освіти в 2024 році в Одеському національному університеті імені І. І. Мечникова.

Матеріал програми з української літератури подано за розділами: «Усна народна творчість», «Давня українська література», «Література кінця XVIII – початку XX ст.», «Література XX ст.», «Твори українських письменників-емігрантів».

Мета вступного випробування – перевірити відповідність знань, умінь і навичок абітурієнтів, які мають право на особливі умови під час вступних випробувань, а також випускників, які закінчили загальноосвітні заклади до 2007 року, вимогам програми, оцінити рівень навчальних досягнень з української літератури.

Вступник / вступниця має *знати*:

- літературні роди: драма, епос (ліро-епос), лірика;
- лірику, її тематичні різновиди та жанри: інтимна, громадянська (патріотична), пейзажна, філософська; верлібр, ліричний вірш, пісня, послання, сонет;
- епос та його жанри: новела, повість, роман, різновиди повісті та роману, усмішка;
- драму та її жанри: власне драма, драма-феєрія, комедія, трагікомедія;
- ліро-епос та його жанри: байка, балада, дума, історична пісня, поема;
- літературні напрями, стилі, течії: бароко, класицизм, реалізм, модернізм (експресіонізм, імпресіонізм, символізм, неокласицизм, неоромантизм);
- поняття: ліричний герой, персонаж, прототип, художній образ;
- поняття: тема, ідея, мотив, проблематика художнього твору, конфлікт у драматичному творі;
- що таке композиція художнього твору (сюжет, сюжетні й позасюжетні елементи);
- види комічного: бурлеск, гротеск, гумор, іронія, сарказм, сатира, травестія;
- художні засоби: алегорія, алітерація, алюзія, анафора, антитеза, асонанс, гіпербола, епітет (постійний епітет), епіфора, інверсія, метафора, метонімія, оксиморон, паралелізм, персоніфікація, порівняння, рефрен, риторичне звертання, риторичне запитання, символ, тавтологія;
- псевдоніми й справжні імена письменників, належність їх до літературних епох, шкіл, угруповань.

Вступник / вступниця має *вміти*:

- розрізняти види й жанри усної народної творчості: різновиди календарно-обрядових пісень (щедрівки, колядки, веснянки, русальні, купальські і жнивварські пісні); суспільно-побутові, історичні й родинно-побутові пісні; думи, балади;
- визначати провідні мотиви творів усної народної творчості, їхні художні особливості;
- розрізняти літературні роди, види й жанри;
- співвідносити літературний твір із відповідним літературним напрямом, стилем, течією;
- визначати тему, ідею, проблематику літературних творів;
- характеризувати літературних героїв, коментувати їхні вчинки;
- визначати художні образи і їхню роль у літературному творі;
- упізнавати літературних героїв за їхніми цитатними характеристиками й репліками;
- орієнтуватися в сюжетах літературних творів;
- визначати: сюжетні й позасюжетні елементи літературних творів, їхні композиційні особливості;
- визначати провідні мотиви ліричних творів;
- аналізувати мову літературного твору;
- знаходити художні засоби й визначати їхню роль у літературних творах;
- співвідносити фрагмент літературного твору з його назвою та автором;
- співвідносити письменників з фрагментами їхніх творів, а також з висловами митців та літературних критиків про них та їхні твори;
- визначати місце і роль письменника в літературному процесі;
- пояснювати поняття «розстріляне відродження», «київські неокласики», «працька школа поетів», «шістдесятництво», «дисидентство».

Співбесіда відбувається в усній формі: вступник отримує 2 запитання і час на підготовку для демонстрації теоретико-практичних знань та вмінь з української літератури. Це дає можливість комісії надати комплексну оцінку індивідуального рівня особистісного розвитку й готовності до комунікативної соціально-психологічної взаємодії під час навчання в закладі освіти.

Для проведення вступного випробування у формі співбесіди з української літератури за наказом ректора ОНУ імені І. І. Мечникова створюється предметна екзаменаційна комісія в складі голови та екзаменаторів.

Оцінку рівня знань, умінь, навичок та компетентностей вступника здійснює предметна екзаменаційна комісія, яка фіксує результати співбесіди в екзаменаційній відомості та протоколі співбесіди.

2. ЗМІСТ ПРОГРАМИ

№ з/п	Назва розділу	Зміст літературного матеріалу
1.	Усна народна творчість	Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень. Пісні Марусі Чурай «Віють вітри, віють буйні»,

		<p>«Засвіт встали козаченьки».</p> <p>Історичні пісні «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хміль» .</p> <p>Тематика, образи, зміст народних дум і балад.</p> <p>«Дума про Марусю Богуславку», балада «Ой летіла стріла».</p>
2.	Давня українська література	<p>«Повість минулих літ» (уривки про заснування Києва, про помсту княгині Ольги). «Слово про похід Ігорів».</p> <p>Григорій Сковорода «De libertate», «Всякому місту – звичай і права», «Бджола та Шершень».</p>
3.	Література кінця XVIII – початку XX ст.	<p>Іван Котляревський «Енеїда», «Наталка Полтавка».</p> <p>Тарас Шевченко «Катерина», «Заповіт».</p> <p>Пантелеймон Куліш «Чорна рада».</p> <p>Іван Нечуй-Левицький «Кайдашева сім'я».</p> <p>Панас Мирний «Хіба ревуть воли, як ясла повні?» (1,4 частини).</p> <p>Іван Карпенко-Карий «Мартин Боруля».</p> <p>Іван Франко «Захар Беркут», «Чого являєшся мені у сні?...», «Мойсей».</p>
4.	Література XX ст.	<p>Михайло Коцюбинський «Тіні забутих предків», «Intermezzo».</p> <p>Василь Стефаник «Камінний хрест».</p> <p>Ольга Кобилянська «Valse mélancolique».</p> <p>Микола Хвильовий «Я (Романтика)».</p> <p>Леся Українка. «Contra spem spero!», «Лісова пісня».</p> <p>Богдан-Ігор Антонич «Різдво».</p> <p>Микола Вороний «Блакитна Панка».</p> <p>Олександр Олесь «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..».</p> <p>Павло Тичина «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «О панно Інно...».</p> <p>Максим Рильський «У теплі дні збирання винограду...».</p> <p>Володимир Сосюра «Любіть Україну!».</p> <p>Андрій Малишко «Пісня про рушник».</p> <p>Валер'ян Підмогильний «Місто».</p> <p>Юрій Яновський «Майстер корабля».</p> <p>Остап Вишня «Моя автобіографія», «Сом».</p> <p>Микола Куліш «Мина Мазайло».</p> <p>Олександр Довженко «Зачарована Десна».</p> <p>Василь Симоненко «Ти знаєш, що ти - людина?», «Задивляюсь у твої зіниці...», «Лебеді материнства».</p> <p>Василь Голобородько «Наша мова».</p>

		Іван Драч «Балада про соняшник». Дмитро Павличко «Два кольори». Ліна Костенко «Страшні слова, коли вони мовчать», «Маруся Чурай». Василь Стус. «Господи, гніву пречистого...». Олесь Гончар «Модри Камень». Григорій Тютюнник «Три зозулі з поклоном».
5.	Твори українських письменників-емігрантів	Іван Багряний «Тигролови». Євген Маланюк «Уривок з поеми».

3. ПЕРЕЛІК ТЕМ ДЛЯ СПІВБЕСІДИ З УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Усна народна творчість. Загальна характеристика календарно-обрядових, суспільно-побутових і родинно-побутових пісень.
2. Пісні Марусі Чурай. Аналіз творів: «Віють вітри, віють буйні», «Засвіт встали козаченьки».
3. Історичні пісні. Визначення поняття «історична пісня». Аналіз творів: «Ой Морозе, Морозенку», «Чи не той то хміль».
4. Тематика, образи, зміст народних дум і балад. Визначення понять «дума», «балада». Аналіз творів: «Дума про Марусю Богуславку». Балада «Ой летіла стріла».
5. Давня українська література. Визначення поняття «літопис». Аналіз твору «Повість минулих літ».
6. Історична основа «Слова про похід Ігорів». Аналіз твору «Слово про похід Ігорів».
7. Григорій Сковорода – видатний мислитель XVIII ст. Визначення понять «сатира», «байка», «алегорія». Аналіз творів: «De libertate», «Всякому місту – звичай і права», «Бджола і Шершень».
8. Українська література кінця XVIII - початку XIX ст. Іван Котляревський – перший класик нової української літератури, видатний просвітител. «Енеїда» – перший твір нової української літератури. Поняття про бурлеск і травестію.
9. Становлення української драматургії. Драматичний твір («Наталка Полтавка»), його художні особливості. Новаторський характер п'єси Котляревського «Наталка Полтавка». Система образів, засоби їх розкриття. Визначення понять «драматичний твір», «драма». Поняття про класицизм.
10. Творчий шлях Т. Г. Шевченка, еволюція його художнього методу. Періоди творчості. Визначення поняття «поема». Аналіз творів: «Катерина», «Заповіт». Поняття про романтизм і реалізм. Збірний образ.
11. Творчість Пантелеймона Куліша. «Чорна рада» – перший історичний роман в українській літературі. Зображення козацького лицарства в ньому та осмислення історичного минулого України. Аналіз історичного роману «Чорна рада». Поняття про романтизм. Художня деталь.
12. Творчість Івана Нечуя-Левицького. Літературні традиції і новаторство письменника. Аналіз твору «Кайдашева сім'я». Поняття про соціально-побутову повість.
13. Творчість Панаса Мирного. Роман «Хіба ревуть воли, як ясла повні?».

- Своєрідність композиції роману. Поняття про соціально-психологічний роман. Історія створення роману, співавторство. Поняття про психологічний пейзаж.
14. Іван Карпенко-Карий «Мартин Боруля». Театр корифеїв, основні представники. Поняття комедії. Аналіз твору «Мартин Боруля». Засоби гумору в творі.
15. Життєвий і творчий шлях І. Франка. «Захар Беркут», «Чого являєшся мені у сні?..», «Мойсей». Аналіз творів. Поняття про філософську поему, історичну повість, пролог.
16. Українська література кінця ХІХ - початку ХХ ст. Михайло Коцюбинський, Сонцепоклонник, його ідейно-естетичні погляди. Аналіз твору «Тіні забутих предків». Поняття про імпресіонізм.
17. Михайло Коцюбинський – майстер психологічної новели. Ідейно-художній аналіз новели «Intermezzo». Проблема позитивного героя в новелах.
18. Життєвий і творчий шлях Лесі Українки. Основні мотиви, образи, художня специфіка патріотичної лірики Лесі Українки. Аналіз твору «Contra spem spero!». Філософська ідея, система образів, поетична символіка, особливості композиції драми-феєрії «Лісова пісня». Поняття про її жанр. Проблема боротьби за вільне, красиве, духовно багате життя у драмі-феєрії «Лісова пісня» Лесі Українки.
19. Василь Стефаник – майстер соціально-психологічної новели. Тематика, образи, художня специфіка новел. Експресіонізм у творчості письменника. «Камінний хрест».
20. Неоромантичні тенденції творчості Ольги Кобилянської. «Valse mélancolique». Українська література ХХ ст.
21. Своєрідність української літератури початку ХХ ст. Розвиток української поезії 20-30 рр. Жанрово-стильове багатство ліричних творів. Микола Вороний. «Блакитна Панка». Олександр Олесь. «Чари ночі», «О слово рідне! Орле скутий!..».
22. Характеристика творчості Павла Тичини. Особливості стилю письменника на прикладі збірки «Сонячні кларнети». Вияв українського модернізму в ранній творчості митця. Аналіз поезій П. Тичини «Пам'яті тридцяти», «Ви знаєте, як липа шелестить...», «О панно Інно...». Поняття про кларнетизм, оказіональність.
23. Максим Рильський – неординарний майстер ліричної поезії. Аналіз твору «У теплі дні збирання винограду...». Поняття про школу неокласиків. «П'ятірне трено» - визначення поняття.
24. Володимир Сосюра – визначний поет-лірик. Провідні мотиви лірики. Особливості стилю письменника. Аналіз поезії «Любіть Україну!».
25. Вольовий характер ліричного героя творів Євгена Маланюка. Тема історичної долі України, ідея української державності в поезії Є. Маланюка. Аналіз твору «Уривок з поеми».
26. Іван Багряний – представник еміграції. Поняття про пригодницький роман. Аналіз твору «Тигролови».
27. Трагізм життєвої долі Миколи Хвильового та його героїв. Суперечність між гуманістичними, вселюдськими ідеалами й жорстокою дійсністю громадянської війни, роздвоєння особистості під час аналізу новели «Я (Романтика)».
28. Валер'ян Підмогильний. Продовження інтелектуальної, філософсько-психологічної лінії в українській літературі початку ХХ ст. Тема міста й села в урбаністичному романі «Місто». Поняття про «розстріляне відродження».

29. Юрій Яновський. Мариністичний роман «Майстер корабля». Автобіографічні мотиви в романі. Аналіз твору «Майстер корабля».
30. Остап Вишня – «король українського тиражу». Визначення понять «гумореска», «фейлетон», «усмішка». Аналіз творів «Моя автобіографія», «Сом». Засоби комічного у творах.
31. Андрій Малишко – видатний український поет-пісняр, пісні на вірші якого давно вже стали народними. Аналіз твору «Пісня про рушник». Співпраця з українськими композиторами.
32. Микола Куліш – представник театру модернізму. Аналіз твору «Мина Мазайло». Визначення поняття «комедія». Поняття про «розстріляне відродження».
33. Філософська лірика Богдана-Ігоря Антонича. Аналіз поезії «Різдво».
34. Кіноповість як жанр української літератури. Роздуми про джерела духовного формування людини та ознаки національно-органічного способу мислення у кіноповіді Олександра Довженка «Зачарована Десна».
35. Тема війни й кохання в новелі Олесь Гончара «Модри Камень». Особливості композиції. Історична основа твору. Поняття про неоромантизм.
36. Загальна характеристика літературного процесу 60-70-х років ХХ ст. Літературне шістдесятництво. Василь Симоненко – «лицар молоді української поезії», поет-шістдесятник. Основні мотиви громадянської та інтимної лірики поета. Аналіз творів «Ти знаєш, що ти – людина..», «Задивляюсь в твої зіниці...», «Лебеді материнства».
37. Любов до рідної мови, розуміння її значення як основи духовності народу в поезії Василя Голобородька «Наша мова». Визначення поняття «верлібр», «білий вірш».
38. Григор Тютюнник – «майстер художньої деталі». Аналіз новели «Три зозулі з поклоном». Автобіографічні мотиви й історія створення твору.
39. Символіка в творчості Дмитра Павличка. Аналіз твору «Два кольори». Поняття символу.
40. Яскравий світ художнього слова Ліни Костенко, громадянська наснаженість її поезій, афористичність вислову. Аналіз твору «Страшні слова, коли вони мовчать...».
41. Історична основа роману у віршах «Маруся Чурай» Ліни Костенко. Основний конфлікт - між вірністю та зрадою, високою духовністю та приземленими матеріальними інтересами. Проблема митця й народу, ролі мистецтва в житті й боротьбі за національне визволення.
42. Іван Драч – поет невпинного пошуку нового змісту й форм вираження буття людей. Поняття модерної балади. Аналіз твору «Балада про соняшник».
43. Творчість Василя Стуса. Поняття про дисидентство, стоїцизм, медитацію. Аналіз поезії «О Господи, гніву пречистого...».

4. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Рівень знань	Бали	Структура оцінки
--------------	------	------------------

Відмінно	90-100	Відповідь на поставлене запитання повна, розгорнута, є проявом сукупних усвідомлених знань, аргументовано розкриває основні положення, демонструє знання та розуміння матеріалу в повному обсязі, має чітку послідовну, логічну, обґрунтовану структуру, засвідчує знання дисципліни та здатність вступника/вступниці самостійно, упевнено й правильно застосовувати знання, вирішуючи практичні завдання, відображає вміле й точне формулювання висновків та узагальнень, має коректне мовне оформлення з використанням сучасної термінології.
Добре	75-89	Відповідь на поставлене запитання відображає знання та розуміння всього матеріалу з дисципліни загалом, повна, розгорнута, чітко структурована, характеризується послідовним, логічним, обґрунтованим викладенням матеріалу з формулюванням висновків та узагальнень, засвідчує здатність вступника/вступниці правильно і без особливих труднощів застосовувати знання, вирішуючи практичні завдання, має коректне мовне оформлення з використанням сучасної термінології, проте містить декілька певних несуттєвих неточностей або незначних помилок. Деякі з головних моментів результату можуть бути обґрунтовано недостатньо, можливі огріхи у викладенні, що не впливають на правильність відповіді.
Задовільно	60-74	Відповідь на запитання недостатньо повна й недостатньо розгорнута, відображає знання та розуміння тільки основного програмового матеріалу з дисципліни в обсязі, який дає змогу застосувати цей матеріал, характеризується спрощеним викладенням матеріалу, містить помилки в розкритті понять та використанні термінів, засвідчує певні порушення логіки та послідовності в застосуванні окремих знань під час вирішення завдань, відображає потребу в корекції мовного оформлення.

Незадовільно	0-59	Виконання не відповідає мінімальним критеріям. Відповідь відображає серйозні прогалини в знаннях основного матеріалу, демонструється нездатність робити висновки. Або відповідь відсутня.
--------------	------	---

5. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Підручники й посібники

1. Авраменко О. М. Українська література. Підручник для 7-го кл. Київ: Грамота, 2007. 296 с.
2. Авраменко О. М., Блажко М. Б. Українська мова та література: Довідник. Завдання в тестовій формі. I частина. Київ: Грамота, 2020. 496 с.
3. Авраменко О. М., Пахаренко В. І. Українська література: Підручник для 10 кл. загальноосвітн. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень). Київ: Грамота, 2010. 280 с.
4. Білоус П. В. Українська література XI—XVIII ст. : навч. посіб. для самостійної роботи студента. Київ : ВЦ «Академія», 2010. 360 с.
5. Бронзенко Т. А. Українська література. Ефективна підготовка до ЗНО учнів 10-11 класів. Харків : «Українська книжкова мережа», 2011. 256 с.
6. Витвицька С. Українська література. Мінідовідник для підготовки до ЗНО. Тернопіль : «Підручники та посібники». 2020. 192 с.
7. Витвицька С. Українська література. Комплексна підготовка до ЗНО. Тернопіль : «Підручники та посібники», 2023. 480 с.
8. Коваленко Л. Т. Українська література : підручн. для 5 класу загальноосвітн. навч. закл. Київ : Видавничий дім «Освіта», 2013. 288 с.
9. Мовчан Р.В. Українська література : Підручник для 6 кл. загальноосвітн. навч. закл. Київ : Генеза, 2006. 240 с.
10. Семенюк Г. Ф. Українська література : підручник для 10 кл. загальноосвітн. навч. закл.(рівень стандарту, академічний рівень) Київ : Освіта, 2010. 352 с.
11. Терещенко В. М. Українська мова та література. Навчально-практичний довідник Харків : Торсінг плюс, 2012. 384 с.
12. Тищенко З. Р., Гарюнова Ю. О., Літвінова І. М., Бутко С. Г. Українська література. Інтерактивна хрестоматія. Підготовка до ЗНО. Харків : Ранок, 2021. 760 с.
13. Ткачук Т. Українська література. Комплексне видання для підготовки до ЗНО. Частина 3. Тести. Тернопіль : «Навчальна книга – Богдан», 2021. 184 с.
14. Українська література : підручник для 11 кл. загальноосвітн. навч. закл. (рівень стандарту, академічний рівень) за заг. ред. Г. Ф. Семенюка. Київ : Освіта, 2011. 416 с.
15. Цимбалюк В. І. Українська література : підручник для 8 кл. загальноосвітн. навч. закл. Київ : Освіта, 2008. 336 с.
16. Шпільчак М. Модернізовані таблиці з української літератури. Матеріали для підготовки до ЗНО. Івано-Франківськ : «Симфонія Форте», 2021. 80 с.

Інформаційні ресурси

17. Лайфхаки з української літератури. Підготовка до ЗНО від EdEra URL : https://courses.ed-era.com/courses/course-v1:Osvitoria_and_EdEra+lifhacks+201/about

(дата звернення 01. 04. 2024)

18. Українська література. Підготовка до ЗНО від Prometheus URL : https://prometheus.org.ua/course/course-v1:ZNO+UKR101+2017_T1 (дата звернення 01. 04. 2024)